

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 24. Primus Societatis in Tucumaniam adventus, & labores.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

Reges Catholici Episcopales sedes erigunt.

Domos sacras construunt.

Indi favent.

eodem ferme anno, quo Paraquariæ metropolis condita est, aliquot Sacerdotes, & anno præteriti sæculi quinquagesimo tertio primum Paraquariæ Episcopum, cum amplissimis & Cæsareis donis ad factorum procurationem submisit. In Chilensi regno, in Tucumaniâ & portu Boni-aëris, Regum Catholicorum autoritate & sumptu, Episcopales sedes erectæ, Canonicorum collegia instituta, & seminaria constructa sunt; præterea in amplissimis his regionibus, eorundem munificentia, Sacerdotes aliti, Religiosorum domus fundatæ, & frequentibus litteris Proreges, provinciarum Prætores, urbium Præfecti, Senatus amplissimi, in mandatis ab Regibus habuere, ut, Indorum vexatione cohibita, præcipuam curam in novæ gentis æternam salutem intenderent. Quâ in re, quid JESU Societas, tantorum Regum auspiciis, per Tucumaniam, Paraquariam & Chilense regnum, facem Evangelicam circumferendo, juverit, pro instituto dicere aggreddior.

CAPUT XXIII.
Societas in Tucumaniam accersitur.

VERUM in his rerum primordiis misera planè novarum provinciarum facies erat: nam præter pauculos Sacerdotes, Indiarum linguarum pænè ignaros, Episcopi nullos habebant fermè idoneos adjuutores. Pleraque Hispanorum oppida, sacramentorum usu destituta, in summâ libertate vitii scatebant. Quamvis enim Hispana natio frugalis sit, & naturam temperantiæ artibus coercere noverit: tamen rerum abundantia, & servitorum necnon indigenarum fœminarum multitudo licentiaque, ita corruperat mores, ut sortem suam Hispani miserabiliter lamentarentur, dolerentque, ob Sacerdotum & Concionatorum inopiam, ab multis retrò annis in expiatis, & sine Divini Verbi pabulo impios vivere & mori: Indorum verò innumerorum salutem, ob easdem causas, domi forisque in desperato esse. Quocirca, etsi Episcopi pro insigni virtute cuperent nostræ Religionis proferre fines, & vitia profligare: tamen in tantâ immensitate terrarum, & Barbararum nationum infinito propè numero, profligatis præsertim Hispanorum moribus, sufficere haudquaquam poterant. Donec illustrissimo Domino Tucumanensi Episcopo cœlitus injecta mens est, ut vellet Societatem JESU, quam noverat ubique terrarum rei Christianæ utilem esse, in subsidium vocare. Is fuit frater Franciscus Victoria, vir vitæ integræ, qui cum olim adolescens apud institorem in Peruvia servulum ageret, ab non nemine visus est infulam gestare, non inani præfugio; quippe fluxarum rerum lucris valere iussis, litteris excultus, in sancti Dominici familiâ ita se omnibus probavit, ut Infulam Tucumanensem, procurante Philippo Secundo, & Pio Quinto Pontifice concedente, omnium primus anno præteriti sæculi septuagesimo-secundo iniverit: & ita Episcopatum administravit, ut ab consilio Limensi amplissimam laudem sit promeritus. Tantis igitur vir, ad Patrem Josephum Anchieta, miraculorum famâ inclytum, Brasiliæ provinciæ pro Societate præpositum, & ad Patrem Joannem Atiensam Peruvix Provinciale, litteras dat, per viscera Christi utrumque obtestans, ut pro eo, quo majoris Dei gloriæ desiderio flagrabant, è sua Societate selectos aliquot Sacerdotes ad se juvandum mitterent, nullibi terrarum posse ex Societatis instituto utilius gloriosiusque operam suam collocare.

Ratio vocanda Societas.

Primus Tucumania Episcopus laudatur.

Societatem accersit.

CAPUT XXIV.
Primus Societatis in Tucumaniam adventus & labores.

1586.
Franciscus Angulus Missionis Præpositus. Alfonsi Barfena laus Saltam excolunt. Socii.

PLACUIT utrique Provinciali optimi Præfulis postulatio, primique è Peruvia, Joannis Atiensæ Provincialis autoritate, Franciscus Angulus & Alfonsus Barfena Sacerdotes, necnon Joannes Villegas laicus, anno millesimo quingentesimo octogesimo-sexto in subsidium submissi sunt. Reliquis præerat Franciscus Angulus, Inquisitionis Fidei per Tucumaniam Commissarius, vir, ut res postulabat, religionis dotibus abundè cumulatus: quamquam longè notior erat Alfonsi Barfena virtus, diu multumque in America tanta cum claritudine nominis versati, ut Alegambe & Sachinus cum à Peruanis populis Peruvix Apostolum nominatum fuisse asserant. Hi è Potolæo oppido egressi, superatis agrè montibus, Peruviam à Tucumaniâ discriminantibus, ubi Saltam ante quadriennium conditam urbem tenuere, dici vix potest, quantis Hispanorum lætitiis excepti sint. Hactenus enim Saltenses cives nullum Sacerdotem habuerant, angebanturque, ut solet, ab multis

retro annis inexpiatarum conscientiarum tormentis, quas, repetitis ab infantia sceleribus, apud nostros Sacerdotes per intervalla Indorum salutis intentos, incredibili animarum sequutâ pace, depoluere. Saltâ distat quinquaginta leucis Estecum Civitas, in qua civitate cives omnes Sacerdote etiam carentes Sacramentis carere. Quichoam linguam uterque expeditè usurpabant: Tonocotana difficultates in Peruano itinere Barsena devoraverat, quarum linguarum beneficio Estecenses Indi, Mysteriorum nostrorum rudes, pro temporis angustiis excoli cœpere. Atque ut laboris fructus perpetuus esset, ex singulis Hispanorum domibus bini Neophyti selecti, & speciali curâ eruditi sunt, qui deficientibus Sacerdotibus initiales Christianæ legis preces & præcepta domesticos edocerent. Personabant compita & ædes Neophytorum, choris piè & hilariter ea, quæ ab Doctoribus suis didicerant, repetentium, tantâ Hispanorum approbatione, ut longè latèque fama volitaret: satis constat, improbo duorum hominum labore ignorantiam utcumque profligatam, & Confessionum usum, hæcenus Indis incognitum, ab omnibus usurpari cœptum fuisse. Mense integro in ea urbe exacto, litteras ab Episcopo Tucumanensi, via subsidia sexaginta leucis utriusque obviam transmittente, recipiunt, quibus ad sancti Jacobi provinciæ metropolim summis votis accersiebantur.

ADVENTANTIBUS Sociis, Joannes Ramites Velasco Tucumania Prætor, cum Magistratu & frequenti nobilitate obviam longè progressus, inter varia lætitiæ ostentamenta, eos in urbem, quam cives floribus & arcubus triumphalibus vestierant, invexit: investos Episcopus, supplicatione celebri institutâ, inexplicabili gaudio in templum primum, deinde luculentâ oratione laudatos in ædes suas secum diversaturos induxit. Ceterùm Deus commodissimâ tempestivitate Societatem in Tucumaniam pervexit: nam, præter Episcopum, in tota provincia quinque solummodo Sacerdotes, & pauculi Religiosi pro instituto suo egregiè planè laborantes, versabantur: sed ex tantillo numero rarus erat, qui linguam Indicam tertiare possit: adèò ut Episcopus sub onere se faciscere non diffiteretur. Urbis Sancti Jacobi quingentis Hispanorum familiis constabat, in cujus unius urbs ditione octoginta millia sagittariorum varias linguas usurpantium, præter imbellem multitudinem, in album fundatores retulerant: quibus magna ex parte temporum injuriis communi Indiarum malo morte sublatis, adhuc supererat ingens numerus, nullos animatum suarum curatores idoneos facillè habiturus, si Societatem Episcopus in suum auxilium non vocasset. Læti igitur Patres in amplissimâ animarum messe se esse constitutos, parès tantæ segeti vires exeruere. Et quia non ignari erant parum admodum se profecturos, nî Hispani præluerent morum exemplo, nihil in publicis privatisque sermonibus inexpertum omisere, quod ad eorum mores corrigendos pertineret. Pendebant Hispani, pro ingentâ gentis pietate, ab ore novorum Doctorum, conciones, catecheses, colloquia, lectiones, & ordinarias Societatis operas diu noctuque magno fervore usurpantium. Quotidie insignia reportabantur de Dæmone spolia: sive lascivus feminarum luxus, sive Hispanorum nimius in Indos dominatus, sive juventutis solita vitia castigarentur. Exhomologesi purgata civitas est universa. Christi Corpore pasti pœne omnes; pueri doctrinâ Christianâ informari in parentum suorum magistros evadabant: repullulabat ubique obruta vitii Hispanorum pietas, adèò ut Episcopus ob vocatam Societatem omnibus lætitiis incesseret. Inter tantorum laborum furtiva intervalla, Alfonso Barsena, præter Tonocotanam linguam, Kakanam etiam finitimis populis maximè usitatam didicerat. Franciscus Angulus linguâ Indorum generali utebatur. His linguarum armis ambo in Dæmonem inveci, nullis laboribus parcebant, quò Ethnici, iniquo domino abjurato, ad Christi partes seriò animum adjicerent: selecti etiam hic Neophyti, qui populares suos domi docerent. Festis diebus, prælata Cruce, focii ingentem Indorum turbam Catechesim ad modulò canentium per urbem ducebant, eo fine, ut ab lasciviis & ebrietate, his præsertim temporibus usitatis, gentem abstinere, & doctrina suavius per modulationem in animos influeret: Episcopo interim ægrè se domi continente, & frequenter

*Et Estecum.**Excolendi
modis.*CAPUT
XXV.*Franciscus
Angulus &
Alfonso
Barsena in
Tucumania
metropoli
Apostolicè
elaborant.**Franciscus
Victoria piscopus socios
amantèr recipit.**Status Tu-
cumaniæ,
Numerofitas
Indorum.**Socii Hispani
profana.**Barbaros
erudiunt.*